

# แนวทางการพัฒนาศีลธรรมที่ส่งผลต่อสถาบันครอบครัวไทยในเขตกรุงเทพมหานคร Approaches to Moral Development Affecting Thai Families in Bangkok

พิมพ์ชนก มงคลนำ<sup>1</sup> ธีร์ชชาพัฒน์ ยุกตานนท์<sup>2</sup>

Pimchanok Mongkolnam<sup>1</sup> Tascharpat Yuktananda<sup>2</sup>

มหาวิทยาลัยเกริก<sup>1</sup> มหาวิทยาลัยเกริก<sup>2</sup>

Krirk University<sup>1</sup> Krirk University<sup>2</sup>

## บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและบริบทของแนวทางการพัฒนาศีลธรรมที่ส่งผลต่อสถาบันครอบครัวไทยในเขตกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อวิเคราะห์สังเคราะห์แนวทางการพัฒนาศีลธรรมที่ส่งผลต่อสถาบันครอบครัวไทยในเขตกรุงเทพมหานคร และ 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาศีลธรรมที่ส่งผลต่อสถาบันครอบครัวไทยในเขตกรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม

## ผลการวิจัยพบว่า

น้ำหนักเฉลี่ยด้านสภาพปัญหาของแนวทางการพัฒนาศีลธรรมที่ส่งผลต่อสถาบันครอบครัวไทยทั้ง 3 ด้าน เท่ากับ 3.04 ค่า S.D. เท่ากับ 0.89 แปรผลได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่ด้านความยากจน และด้านความขัดแย้ง เป็นด้านที่มีน้ำหนักด้านเฉลี่ยสูงสุดที่ 2 อันดับแรก โดยมีค่าระดับเฉลี่ยเท่ากับ 3.07 และ 3.04 ทั้งหมดแปรผลได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง มีค่า S.D. เท่ากับ 0.99 และ 0.74 ตามลำดับ โดยด้านความเหินห่าง มีน้ำหนักด้านเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ 3.02 ค่า S.D. เท่ากับ 0.93 ซึ่งแปรผลได้ว่า อยู่ในระดับปานกลาง

น้ำหนักเฉลี่ยด้านการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาศีลธรรมที่ส่งผลต่อสถาบันครอบครัว 3 ด้าน เท่ากับ 3.08 ค่า S.D. เท่ากับ 0.87 แปรผลได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยขณะที่ด้านสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และด้านการพัฒนาศักยภาพของครอบครัว เป็นด้านที่มีน้ำหนักด้านเฉลี่ยสูงสุด 2 อันดับแรก โดยมีค่าระดับเฉลี่ยเท่ากับ 3.14 และ 3.12 ทั้งสองด้านแปรผลได้ว่าอยู่ในระดับมาก และระดับปานกลาง มีค่า S.D. เท่ากับ 0.85 และ 0.85 ตามลำดับ ในขณะที่เดียวกัน ด้านการส่งเสริมความมั่นคงด้านการเงิน มีน้ำหนักด้านเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ 2.99 ค่า S.D. เท่ากับ 0.90 ซึ่งแปรผลได้ว่า อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับแนวทางการพัฒนาศีลธรรมที่ส่งผลต่อสถาบันครอบครัวไทยในเขตกรุงเทพมหานคร มีน้ำหนักเฉลี่ยทั้ง 5 ด้าน เท่ากับ 3.07 ค่า S.D. เท่ากับ 0.92 ซึ่งแปรผลได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่ความสามัคคี มีน้ำหนักเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 3.11 มีค่า S.D. เท่ากับ 0.95 ซึ่งแปรผลได้ว่าอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ความเข้าใจ มีน้ำหนักเฉลี่ย เท่ากับ 3.08 มีค่า S.D. เท่ากับ 0.91 ซึ่งแปรผลได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง

คุณธรรม มีน้ำหนักเฉลี่ย เท่ากับ 3.07 มีค่า S.D. เท่ากับ 0.88 ซึ่งแปรผลได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง และ ความรู้ มีน้ำหนักเฉลี่ย 3.06 มีค่า S.D. เท่ากับ 0.88 ตามลำดับ ส่วนการสนับสนุนมีน้ำหนักเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ เท่ากับ 3.05 มีค่า S.D. เท่ากับ 0.92 ซึ่งแปรผลได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง

**คำสำคัญ:** แนวทางการพัฒนา, ศีลธรรม, การส่งผล, สถาบันครอบครัว, กรุงเทพมหานคร

## ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the problems and condition of moral development that affect Thai family institution in Bangkok, 2) to analyze and synthesize moral development guidelines that affect Thai family institution in Bangkok, and 3) to suggest moral development guidelines. that affect the Thai family institution in Bangkok This research applied quantitative research. The sample groups used in this research was 400 people in Bangkok. The research instrument was a questionnaire.

### **The research results found that**

The average weight of the problems of moral development guidelines that affect all 3 aspects of the Thai family institution is 3.04. The S.D. value is 0.89, which can be interpreted as being at a moderate level. while in poverty and conflict These are the top 2 areas with the highest average weight, with average values of 3.07 and 3.04, all of which can be interpreted as being at a moderate level, with S.D. values of 0.99 and 0.74, respectively. In terms of estrangement, has the lowest average weight of 3.02, S.D. value of 0.93, which can be interpreted that is at a moderate level

The average weight in the analysis of moral development guidelines that affect the family institution in 3 areas is equal to 3.08. The S.D. value is equal to 0.87. The results can be interpreted as being at a moderate level. while creating the appropriate environment and the development of family potential These are the top 2 areas with the highest average weight, with average levels of 3.14 and 3.12. Both sides can be interpreted as being at a high level. and moderate levels have S.D. values of 0.85 and 0.85, respectively. Meanwhile Promoting financial stability It has the lowest average weight, which is 2.99. The S.D. value is 0.90, which results in that is at a moderate level

The level of moral development guidelines that affect the Thai family institution in Bangkok The average weight for all 5 aspects was equal to 3.07. The S.D. value was equal to 0.92, which resulted in a moderate level. while unity has the highest average weight of 3.11 and an S.D. value of 0.95, which results in a high level, followed by understanding, with an average

weight of 3.08 and an S.D. value of 0.91 which can be interpreted as being at a moderate level. Morality has an average weight of 3.07 with an S.D. value of 0.88, which can be interpreted as being at a moderate level. Knowledge has an average weight of 3.06 with an S.D. value of 0.88, respectively. Support has a low average weight. The highest value is equal to 3.05 with an S.D. value of 0.92, which can be interpreted as being at a moderate level.

**Keywords:** Development guidelines, Moral, Affecting, Family institution, Bangkok

## บทนำ

ด้วยสภาพปัญหาในปัจจุบัน ศีลธรรมมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับสถาบันครอบครัวไทย แต่ในขณะเดียวกันโลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทำให้เทคโนโลยีในประเทศไทยได้รับการพัฒนาที่ล้ำหน้าและทันสมัยยิ่งขึ้น แต่ขณะเดียวกันดูเหมือนว่าสถาบันครอบครัวนั้นห่างเหินกันเป็นอย่างมาก ยกตัวอย่างเช่น อยู่ในบ้านเดียวกันแทบจะไม่ได้คุยกันเลย เพราะดิจิทัล AI เข้ามาแทนที่ ศีลธรรมจึงมีลดน้อยลงเพราะลูกเคารพพ่อแม่ น้อยลง พ่อแม่ไม่มีเวลาดูแลลูกเพียงพอจึงเกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดขึ้น เช่น ยิงคนในที่สาธารณะ ซึ่งดูเหมือนขาดศีลธรรมนั่นเอง

สังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเป็นผลมาจากการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมทำให้ค่านิยมขนบธรรมเนียมประเพณีเปลี่ยนแปลงไป สถาบันทางสังคมอันดับแรกที่มีมนุษย์แต่ละคนจะมีประสบการณ์ตรงตั้งแต่เริ่มต้นของชีวิตที่ต่างมีความแตกต่างกันมีวิถีการดำเนินชีวิตแตกต่างหลากหลาย โดยเฉพาะในยุคโลกาภิวัตน์มีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว มนุษย์ต้องอยู่ร่วมกันเป็นสังคมต่อเนื่องมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วก่อให้เกิดการตัดสินใจและบทบาทหน้าที่ที่ดีสู่สังคมขนาดใหญ่ในระดับประเทศได้ (อิศรัชชาพัฒน์ ยุกตานนท์, 2565)

มนุษย์ถือว่าเป็นสัตว์สังคม จึงเป็นธรรมชาติที่มนุษย์จะต้องมีการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน มีการทำงานและแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบตามบทบาทของแต่ละคน แต่ในขณะเดียวกันก็ได้ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมาอย่างมากมาย ปัญหาทางสังคมและการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมรวมไปถึงสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรมส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์ทั้งทางร่างกายและทางจิตใจ ปัญหาเหล่านี้ลุกลามไปสู่ปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง แม้กระทั่งศาสนา จนเกิดขบวนการที่นำปัญหาต่างๆ เหล่านี้ไปสู่การแบ่งแยกทางสังคม จากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม (อิศรัชชาพัฒน์ ยุกตานนท์, 2562)

สังคมไทยกำลังเผชิญกับวิกฤตทางศีลธรรม ซึ่งโดยเนื้อแท้แล้วยังเป็นรากเหง้าของวิกฤตต่าง ๆ อีกมากมายในปัจจุบัน อาทิ วิกฤตด้านสิ่งแวดล้อม วิกฤตทางการเมือง และวิกฤตทางเศรษฐกิจ (ซึ่งสามารถหวนกลับมาได้ตลอดเวลา) รวมไปถึงช่องว่างที่ถ่างกว้างขึ้นระหว่างคนรวยกับคนจน และความขัดแย้งที่รุนแรงขึ้นภายในชาติ นอกจากนี้วิกฤตศีลธรรมดังที่กล่าวมายังเป็นภาพสะท้อนถึงความล้มเหลวสถาบันต่าง ๆ ซึ่งมีหน้าที่ในการเสริมสร้างศีลธรรมในสังคมไทย อาทิ ครอบครัว ชุมชน โรงเรียน และสถาบันศาสนา ครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่มีหน้าที่ให้การกล่อมเกลางานศีลธรรมแก่ผู้คนโดยเฉพาะในช่วงต้น ๆ ของชีวิต ในอดีต

ครอบครัวได้มีบทบาทอย่างสำคัญในการจรรโลงศีลธรรมในสังคม แต่ปัจจุบันครอบครัวมีบทบาทลดน้อยถอยลงอย่างเห็นได้ชัด หรือไม่มีความพร้อมที่จะทำหน้าที่ดังกล่าวได้ (พระไพศาล วิสาโล, 2549)

แม้ว่าทุกสถาบันทางสังคมจะมีความสำคัญต่อการพัฒนามนุษย์ แต่สถาบันที่ถือว่ามีค่าสำคัญเป็นลำดับต้นที่ส่งผลต่อการพัฒนามนุษย์ คือ สถาบันครอบครัว เนื่องจากเป็นสถาบันแรกที่มีความเกี่ยวข้องต่อการกำเนิดขึ้นมาและการดำรงชีวิตของบุคคล ครอบครัวเป็นองค์ประกอบหลักของสังคมที่มีความสำคัญต่อการสร้างมนุษย์หรือการผลิตสมาชิกให้กับสังคม เป็นสถาบันพื้นฐานทางสังคมที่เป็นจุดเริ่มต้นและมีบทบาทที่เชื่อมโยงกับสถาบันอื่น ๆ ของสังคม ส่งผลต่อการมีคุณลักษณะส่วนบุคคล พฤติกรรม อารมณ์ ความรู้สึก สติปัญญา รวมไปถึง การให้ความรัก ความอบอุ่น ความปลอดภัยทั้งทางร่างกายและจิตใจ การส่งเสริมความมั่นใจ และความภาคภูมิใจให้แก่บุคคลในสังคม (เมธิรา ไกรนที, 2563)

ครอบครัวเป็นสถาบันหลักทางสังคมที่มีหน้าที่หล่อหลอมบุคคลออกสู่สังคม เป็นพื้นฐานสำคัญของทุกบุคคลในสังคม ตั้งแต่ถือกำเนิดจนเติบโตจนเราทุกคนล้วนมีจุดกำเนิดมาจากสถาบันครอบครัวด้วยกันทั้งสิ้นอันเป็นสัมพันธภาพเบื้องต้น ปัญหาใดๆ ก็ตามที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวย่อมส่งผลกระทบต่อคนในครอบครัวและผลเหล่านั้นย่อมกระทบต่อสังคม ในทางกลับกันปัญหาที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมภายนอกย่อมจะเกิดผลกระทบต่อภายในครอบครัวด้วยเช่นกัน ในการดำเนินชีวิตของคนเราในสังคมปัจจุบัน ล้วนประสบพบเจอกับนานาอุปสรรคปัญหาแล้วแต่จะบั่นทอนกำลังใจและความเชื่อมั่น ประกอบกับสภาพสังคมปัจจุบันที่แข่งขันกันอย่างรุนแรงและรีบเร่ง ทำให้บางครั้งเราลืมที่จะมองกลับไปครอบครัว ลืมที่จะเติมเต็มความรัก ความอบอุ่นและความใกล้ชิดให้กับคนในครอบครัวของเรา ความรักความอบอุ่นและความใกล้ชิดนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะก่อกำเนิดเป็นสัมพันธภาพในครอบครัว ที่จะเป็นกำลังภายในใจนำพาเราก้าวข้ามพ้นอุปสรรคที่เข้ามาในชีวิต ที่สุดแล้วในยามที่ชีวิตประสบปัญหา สัมพันธภาพของครอบครัวอันเกิดจากรัก เอื้ออาทร ห่วงใย ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูล ให้อภัยใส่ใจดูแล จะก่อกำเนิดเกิดเป็นความอบอุ่นเบิกบาน เป็นแรงหนุนให้ก้าวพ้นอุปสรรค (อนันต์ อยู่คำ, 2563)

สถาบันครอบครัวใดที่ไม่มีศีลธรรมก็คือไม่มีศาสนา เรือนใดก็ตามครอบครัวใดก็ตาม หรือบุคคลใดก็ตาม ถ้าไม่มีศาสนธรรม คือไม่มีศีลธรรมเป็นเครื่องรักษาปฏิบัติประจำใจ บ้านนั้นเรือนนั้นบุคคลนั้น จะมีแต่ความเดือดร้อนอยู่เสมอ หากความพอดีมีสุขไม่ได้ ส่วนมากมักเกิดความทะเลาะเบาะแว้งกันในระหว่างครอบครัว คือสามีภรรยาบ้าง ในระหว่างสังคมบ้าง เพื่อนบ้านกันบ้าง ตลอดถึงหน้าที่การงานต่างๆ ที่ไม่ลงรอยกันบ้าง ส่วนมากก็เป็นเรื่องป็นเกี่ยวกับศีลธรรม คือความถูกต้องดีงาม (หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน, 2546)

หลักเกณฑ์สำคัญของศีลธรรม คือการสร้างกฎที่ทำให้คนมีพัฒนาจิตใจให้สูงขึ้นมีความเอื้อ อาทรต่อผู้อื่น มีความประพฤติดี เว้นสิ่งที่ควรเว้น ทำสิ่งที่ควรทำ แสวงหาคำตอบว่า อะไรดี อะไรชั่ว วิเคราะห์เบื้องต้นแห่งพฤติกรรมมนุษย์ว่า เขาประพฤติเช่นนั้นเพราะอะไร มีอะไรอยู่เบื้องหลังแห่งการกระทำนั้น จริยศาสตร์จึงเป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยอุดมคติทางศีลธรรม นิสสัย อุปนิสสัยและอธยาศัย เป็นส่วนภายในของคน รู้สิ่งเหล่านี้ได้จากความประพฤติที่ปรากฏออกมาทางกาย วาจา จริยศาสตร์จึง เป็นศาสตร์ที่พูดถึงความดีสูงสุดของมนุษย์เท่าที่

มนุษย์จะมีได้ จะบรรลุถึงได้ ให้เลือกทำสิ่งที่มีคุณค่าเหนือกว่า เมื่อมีสิ่งที่มีคุณค่าด้วยกันหลายๆ อย่าง ดังนั้น ศีลธรรมจึงว่าด้วยความถูกต้อง ความผิด ความดี ความชั่ว และวิเคราะห์ถึงความดีสูงสุด ความดีตามอุดมคติ ไม่ใช่ความดี ของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเห็นว่าดี แต่ต้องการให้เป็นความดีสากลที่เรียกว่า ความดีแบบภาวะวิสัย (ชัยชาญ ศรีหานู, 2562)

ครอบครัวไทยมีการเปลี่ยนแปลงในหลายประเด็น เช่น โครงสร้างครอบครัวเปลี่ยนแปลงไป จากครอบครัวขยายกลายเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้นทำให้การสนับสนุนและการดูแลทางด้านจิตใจลดน้อยลง เด็กในครอบครัวถูกทอดทิ้ง และมีความเครียดมากขึ้น เนื่องจากพ่อแม่ต้องทำงานหาเลี้ยงครอบครัว มีเวลาให้ครอบครัวน้อยลง การสร้างครอบครัวในยุคปัจจุบันมักมาจากความไม่พร้อมหรือความไม่ตั้งใจมากขึ้น สาเหตุเกิดจากการตั้งครุฑที่ไม่พร้อม เด็กถูกทอดทิ้ง และปัญหาสังคมอื่นๆ การอพยพย้ายถิ่นของครอบครัวเข้ามาทำงานในเมืองมีมากขึ้น ทิ้งให้เด็กเป็นภาระกับผู้สูงอายุในชนบท ซึ่งอยู่กับความยากจน และอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานได้ไม่ดีเท่าอยู่ร่วมกันทั้งพ่อแม่ลูก และปู่ย่าตายาย เมื่อเด็กโตขึ้นมาท่ามกลางความอดอยาก ขาดแคลน ส่งผลให้เด็กต้องพาตัวเองเข้าไปสู่วงจรของความชั่วร้าย เช่น ยาเสพติด และการเป็นนักเลง เป็นต้น การมีผู้สูงอายุที่ต้องดูแลเพิ่มขึ้น เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านการแพทย์และการสาธารณสุข ทำให้ผู้คนมีชีวิตที่ยืนยาวมากขึ้น ครอบครัวต้องรับภาระในการดูแลผู้สูงอายุมากขึ้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของครอบครัวในประเด็นต่างๆ ข้างต้นนี้ อาจส่งผลกระทบต่อสัมพันธภาพในครอบครัวของคนไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (จิราพร ชมพิกุล และคณะ, 2552)

ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมที่เล็ก และเก่าแก่ที่สุดที่เป็นรากฐานของระบบสังคมทั้งหลาย เพราะฉะนั้น ครอบครัวจึงได้ชื่อว่าเป็นสถาบันเบ็ดเสร็จโดยไม่มี สถาบันใดๆ ที่ทำหน้าที่แทนสถาบันครอบครัวได้ทุกอย่าง มนุษย์ย่อมมีการเกิดและได้รับการอบรมเลี้ยงดูภายในครอบครัว ได้รับความรักจากพ่อแม่ ญาติพี่น้อง มนุษย์จึงจะสามารถเจริญเติบโตได้อย่างปกติมีความต้องการชีวิตครอบครัวเมื่อเติบโตใหญ่พ่อแม่จึงเป็นบุคคลสำคัญ ในการปลูกฝังความรับผิดชอบในหน้าที่การเอาใจใส่บุตรให้ได้รับความรู้ศีลธรรม จรรยา มารยาท ตลอดจนการเรียนรู้ทางสังคม (ภาสิต ศิริเทศ, 2563)

สรุปด้วยเหตุนี้ จากการศึกษาบริบทและสภาพปัญหาของแนวทางการพัฒนาศีลธรรมที่ส่งผลต่อสถาบันครอบครัวไทยในเขตกรุงเทพมหานครรวมไปถึงบริบทของสังคม และสถาบันครอบครัวในปัจจุบัน ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของศีลธรรมและสถาบันครอบครัวเนื่องด้วยสถาบันครอบครัวเป็นสถาบันที่มีความสำคัญ ซึ่งเป็นสถาบันพื้นฐานของมนุษย์ ที่เลี้ยงดูหล่อหลอมคนสู่สังคม ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาวิจัยในหัวข้อ แนวทางการพัฒนาศีลธรรมที่ส่งผลต่อสถาบันครอบครัวไทยในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในการเสริมสร้าง ส่งเสริมศีลธรรม สถาบันครอบครัวให้เกิดความแข็งแกร่ง ตลอดจนมีสัมพันธภาพที่ดี เพื่อการหล่อหลอมบุคคลสู่สังคมได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพต่อไป ศีลธรรมเป็นสิ่งสำคัญในการดำรงชีพที่มีผลต่อสถาบันครอบครัวอย่างยิ่งเพราะศีลแค่คิดก็ผิดแล้ว ถ้าไม่มีศีลธรรมก็ไม่สามารถนำสถาบันครอบครัวให้สมบูรณ์และสงบสันติได้เท่าที่ควร จะมีความสุขได้หรือมีแต่มีน้อยและไม่สมบูรณ์

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและบริบทของแนวทางการพัฒนาศีลธรรมที่ส่งผลต่อสถาบันครอบครัวไทยในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบวิเคราะห์สังเคราะห์แนวทางการพัฒนาศีลธรรมที่ส่งผลต่อสถาบันครอบครัวไทยในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาศีลธรรมที่ส่งผลต่อสถาบันครอบครัวไทยในเขตกรุงเทพมหานคร

### วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากกลุ่มตัวอย่าง (Sample) ด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์สังเคราะห์สรุปให้เห็นถึงแนวทางการพัฒนาศีลธรรมที่ส่งผลต่อสถาบันครอบครัวไทยในเขตกรุงเทพมหานคร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในกรุงเทพมหานคร จำนวน 5,494,932 คน (สสข สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2565) กลุ่มตัวอย่างในการทำแบบสอบถามในครั้งนี้ที่ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เป็นการสุ่มตัวอย่างจากประชากรที่มีจำนวนมาก มีความแตกต่างกันระหว่างหน่วยสุ่มที่สามารถจำแนกออกเป็นชั้นภูมิ (Stratum) เพื่อให้ข้อมูลที่ได้มีความครบถ้วนครอบคลุมและคำนวณหาจำนวนตัวอย่างตามสูตรทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่างที่ จำนวน 400 คน (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2560)

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการศึกษาวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นโดยการศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้ครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์ในการศึกษาตามกรอบแนวคิดของตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ส่วนประกอบของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของประชาชนเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีลักษณะเป็นคำถามเลือกตอบ 1 ข้อ จากตัวเลือกหลายข้อ ประกอบด้วย 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษา และ 4) อาชีพ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาของแนวทางการพัฒนาศีลธรรมที่ส่งผลต่อสถาบันครอบครัว ประกอบด้วย 1) ความขัดแย้ง 2) ความเหินห่าง และ 3) ความยากจน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาศีลธรรมที่ส่งผลต่อสถาบันครอบครัว ประกอบด้วย 1) การพัฒนาศักยภาพของครอบครัว 2) การส่งเสริมความมั่นคงด้านการเงิน และ 3) การสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับแนวทางการพัฒนาศีลธรรมที่ส่งผลต่อสถาบันครอบครัวไทย ในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 1) ความเข้าใจ 2) ความสามัคคี 3) การสนับสนุน 4) คุณธรรม และ 5) ความรู้

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติม

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม นำแบบสอบถามที่ผ่านการพัฒนาและปรับปรุงจนมีคุณภาพในระดับที่ยอมรับได้ไปดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง แจกจ่ายและเก็บแบบสอบถามจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง รับแบบสอบถามกลับคืน ตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนสมบูรณ์แล้วไปวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ทำการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ สัจเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้แก่ การสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาศีลธรรม ร่วมกับบริบทของสถาบันครอบครัวไทยในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยจากตัวแปรปัจจัยต่าง ๆ ที่สังเคราะห์ได้จากการทบทวนแนวคิดทฤษฎี และวรรณกรรม

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากการเก็บแบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนในกรุงเทพมหานคร โดยการลงรหัสข้อมูลที่เก็บได้ทั้งหมดเพื่อเตรียมสำหรับการวิเคราะห์ทางสถิติ หลังจากนั้นจึงใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติทั้งเชิงพรรณนา เพื่อวิเคราะห์น้ำหนักของปัจจัยแต่ละปัจจัยที่ศึกษาและใช้สถิติเชิงอนุมาน เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างสภาพปัญหาของแนวทางการพัฒนาศีลธรรม และการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาศีลธรรม

## ผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างประชาชนในกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

### 1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 210 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 52.5 และ เป็นเพศหญิง จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 47.5 เป็นผู้มีอายุระหว่าง 26-40 ปี จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 42.25 รองลงมาผู้มีอายุไม่เกิน 25 ปี จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 28.75 ผู้มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีจำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 15.0 ผู้มีอายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 8.25 และผู้มีอายุมากกว่า 60 ปี จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 5.75 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 41.75 รองลงมาระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 32.25 และระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 26.0 และส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง

ทั่วไป จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 42.5 รองลงมาคืออาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 37.75 และทำอาชีพราชการ จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 19.75 ตามลำดับ

## 2. สรุประดับค่าเฉลี่ยของด้านที่ศึกษา

### 2.1 ด้านสภาพปัญหาของแนวทางการพัฒนาศีลธรรมที่ส่งผลต่อสถาบันครอบครัวไทย

ตารางที่ 1 ภาพรวมของด้านสภาพปัญหาของแนวทางการพัฒนาศีลธรรมที่ส่งผลต่อสถาบันครอบครัวไทย

ด้านสภาพปัญหาของแนวทางการพัฒนาศีลธรรมที่ส่งผลต่อสถาบันครอบครัวไทย	$\bar{x}$	S.D.	แปรผล
ความขัดแย้ง	3.04	0.74	ปานกลาง
ความเห็นต่าง	3.02	0.93	ปานกลาง
ความยากจน	3.07	0.99	ปานกลาง
<b>ภาพรวม</b>	<b>3.04</b>	<b>0.89</b>	<b>ปานกลาง</b>

จากตารางที่ 1 น้ำหนักเฉลี่ยด้านสภาพปัญหาของแนวทางการพัฒนาศีลธรรมที่ส่งผลต่อสถาบันครอบครัวไทยทั้ง 3 ด้าน เท่ากับ 3.06 ค่า S.D. เท่ากับ 0.92 แปรผลได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่ด้านความขัดแย้ง และด้านความยากจน เป็นด้านที่มีน้ำหนักด้านเฉลี่ยสูงที่สุด 2 อันดับแรก โดยมีค่าระดับเฉลี่ยเท่ากับ 3.09 และ 3.07 ทั้งหมดแปรผลได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง มีค่า S.D. เท่ากับ 0.84 และ 0.99 ตามลำดับ ในขณะที่เดียวกัน ด้านความเห็นต่าง มีน้ำหนักด้านเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ 3.04 ค่า S.D. เท่ากับ 0.94 ซึ่งแปรผลได้ว่า อยู่ในระดับปานกลาง

### 2.2 ด้านการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาศีลธรรมที่ส่งผลต่อสถาบันครอบครัว

ตารางที่ 2 ภาพรวมของด้านการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาศีลธรรมที่ส่งผลต่อสถาบันครอบครัว

ด้านการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาศีลธรรมที่ส่งผลต่อสถาบันครอบครัว	$\bar{x}$	S.D.	แปรผล
การส่งเสริมความมั่นคงด้านการเงิน	2.99	0.90	ปานกลาง
การพัฒนาศักยภาพของครอบครัว	3.12	0.85	มาก
การสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม	3.14	0.85	ปานกลาง
<b>ภาพรวม</b>	<b>3.08</b>	<b>0.87</b>	<b>ปานกลาง</b>



จากตารางที่ 2 มีน้ำหนักเฉลี่ยด้านการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาศีลธรรมที่ส่งผลต่อสถาบันครอบครัว 3 ด้าน เท่ากับ 3.08 ค่า S.D. เท่ากับ 0.87 แปรผลได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และด้านการพัฒนาศักยภาพของครอบครัว เป็นด้านที่มีน้ำหนักด้านเฉลี่ยสูงที่สุด 2 อันดับแรก โดยมีค่าระดับเฉลี่ยเท่ากับ 3.14 และ 3.12 ทั้งสองด้านแปรผลได้ว่าอยู่ในระดับมาก และระดับปานกลาง มีค่า S.D. เท่ากับ 0.85 และ 0.85 ตามลำดับ และในขณะเดียวกัน ด้านการส่งเสริมความมั่นคงด้านการเงิน มีน้ำหนักด้านเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ 2.99 ค่า S.D. เท่ากับ 0.90 ซึ่งแปรผลได้ว่า อยู่ในระดับปานกลาง

### 2.3 ระดับแนวทางการพัฒนาศีลธรรมที่ ส่งผลต่อสถาบันครอบครัวไทยในเขตกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 3 ภาพรวมของระดับแนวทางการพัฒนาศีลธรรมที่ส่งผลต่อสถาบันครอบครัวไทยในเขตกรุงเทพมหานคร

ระดับแนวทางการพัฒนาศีลธรรมที่			
ส่งผลต่อสถาบันครอบครัวไทยใน	$\bar{x}$	S.D.	แปรผล
เขตกรุงเทพมหานคร			
ความเข้าใจ	3.08	0.91	ปานกลาง
ความสามัคคี	3.10	0.95	มาก
การสนับสนุน	3.05	0.92	ปานกลาง
คุณธรรม	3.07	0.92	ปานกลาง
ความรู้	3.06	0.88	ปานกลาง
<b>ภาพรวม</b>	<b>3.07</b>	<b>0.92</b>	<b>ปานกลาง</b>

จากตารางที่ 3 ระดับแนวทางการพัฒนาศีลธรรมที่ส่งผลต่อสถาบันครอบครัวไทยในเขตกรุงเทพมหานคร มีน้ำหนักเฉลี่ยทั้ง 5 ด้าน เท่ากับ 3.07 ค่า S.D. เท่ากับ 0.92 ซึ่งแปรผลได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่ความสามัคคี มีน้ำหนักเฉลี่ยสูงที่สุด เท่ากับ 3.10 มีค่า S.D. เท่ากับ 0.95 ซึ่งแปรผลได้ว่าอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ความเข้าใจ มีน้ำหนักเฉลี่ย เท่ากับ 3.08 มีค่า S.D. เท่ากับ 0.91 ซึ่งแปรผลได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง คุณธรรม มีน้ำหนักเฉลี่ย เท่ากับ 3.07 มีค่า S.D. เท่ากับ 0.88 ซึ่งแปรผลได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง และความรู้ มีน้ำหนักเฉลี่ย 3.06 มีค่า S.D. เท่ากับ 0.88 ตามลำดับ ส่วนการสนับสนุนมีน้ำหนักเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ เท่ากับ 3.05 มีค่า S.D. เท่ากับ 0.92 ซึ่งแปรผลได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง

## 2.4 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ตารางที่ 4 สรุปเมตริกซ์ผลการทดสอบสมมติฐานด้านประชากรศาสตร์

ด้านประชากรศาสตร์	ระดับการจัดการการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท
1.1 เพศ	ไม่มีความแตกต่าง
1.2 อายุ	ไม่มีความแตกต่าง
1.3 ระดับการศึกษา	แตกต่าง
1.4 อาชีพ	ไม่มีความแตกต่าง

จากตารางที่ 4 สรุปได้ว่า มีเพียงด้านระดับการศึกษาเท่านั้น ที่มีระดับการจัดการการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

## 3. สรุปผลการวิจัยแยกตามวัตถุประสงค์

จากผลการศึกษา ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

**วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของการพัฒนาที่ส่งผลต่อสถาบันครอบครัวไทยในเขตกรุงเทพมหานคร**

จากผลการศึกษา สามารถสรุปได้ดังนี้

1. น้ำหนักเฉลี่ยด้านสภาพปัญหาของแนวทางการพัฒนาศีลธรรมที่ส่งผลต่อสถาบันครอบครัวไทย ทั้ง 3 ด้าน เท่ากับ 3.06 ค่า S.D. เท่ากับ 0.92 แปรผลได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่ด้านความขัดแย้ง และด้านความยากจน เป็นด้านที่มีน้ำหนักด้านเฉลี่ยสูงที่สุด 2 อันดับแรก โดยมีค่าระดับเฉลี่ยเท่ากับ 3.09 และ 3.07 ทั้งหมดแปรผลได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง มีค่า S.D. เท่ากับ 0.84 และ 0.99 ตามลำดับ ในขณะที่เดียวกัน ด้านความเหินห่าง มีน้ำหนักด้านเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ 3.04 ค่า S.D. เท่ากับ 0.94 ซึ่งแปรผลได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง

2. น้ำหนักเฉลี่ยด้านการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาศีลธรรมที่ส่งผลต่อสถาบันครอบครัว 3 ด้าน เท่ากับ 3.08 ค่า S.D. เท่ากับ 0.87 แปรผลได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และด้านการพัฒนาศักยภาพของครอบครัว เป็นด้านที่มีน้ำหนักด้านเฉลี่ยสูงที่สุด 2 อันดับแรก โดยมีค่าระดับเฉลี่ยเท่ากับ 3.14 และ 3.12 ทั้งสองด้านแปรผลได้ว่าอยู่ในระดับมาก และระดับปานกลาง มีค่า S.D. เท่ากับ 0.85 และ 0.85 ตามลำดับ และในขณะเดียวกัน ด้านการส่งเสริมความมั่นคงด้านการเงิน มีน้ำหนักด้านเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ 2.99 ค่า S.D. เท่ากับ 0.90 ซึ่งแปรผลได้ว่า อยู่ในระดับปานกลาง

3. ระดับแนวทางการพัฒนาศีลธรรมที่ส่งผลต่อสถาบันครอบครัวไทยในเขตกรุงเทพมหานคร มีน้ำหนักเฉลี่ยทั้ง 5 ด้าน เท่ากับ 3.07 ค่า S.D. เท่ากับ 0.92 ซึ่งแปรผลได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่ความสามัคคี มีน้ำหนักเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 3.10 มีค่า S.D. เท่ากับ 0.95 ซึ่งแปรผลได้ว่าอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ความเข้าใจ มีน้ำหนักเฉลี่ย เท่ากับ 3.08 มีค่า S.D. เท่ากับ 0.91 ซึ่งแปรผลได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง คุณธรรม มีน้ำหนักเฉลี่ย เท่ากับ 3.07 มีค่า S.D. เท่ากับ 0.88 ซึ่งแปรผลได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง และความรู้ มีน้ำหนักเฉลี่ย 3.06 มีค่า S.D. เท่ากับ 0.88 ตามลำดับ ส่วนการสนับสนุนมีน้ำหนักเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ เท่ากับ 3.05 มีค่า S.D. เท่ากับ 0.92 ซึ่งแปรผลได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง

### **วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบวิเคราะห์สังเคราะห์แนวทางการพัฒนาศีลธรรมที่ส่งผลต่อสถาบันครอบครัวไทยในเขตกรุงเทพมหานคร**

จากผลการศึกษา พบว่า ด้านประชากรศาสตร์ของประชาชนในกรุงเทพมหานครด้านใด ที่มีระดับระดับแนวทางการพัฒนาศีลธรรมที่ส่งผลต่อสถาบันครอบครัว แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 อยู่ 1 ด้าน คือ ด้านระดับการศึกษา ส่วนด้านเพศ อายุ และอาชีพ ล้วนแล้วแต่มีการพัฒนาที่ส่งผลต่อสถาบันครอบครัวไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

### **วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาศีลธรรมที่ส่งผลต่อสถาบันครอบครัวไทยในเขตกรุงเทพมหานคร**

1. ด้านสภาพปัญหาของแนวทางการพัฒนาศีลธรรมที่ส่งผลต่อสถาบันครอบครัว จากผลการศึกษาพบว่า ด้านสภาพปัญหาของสถาบันที่ส่งผลต่อระดับแนวทางการพัฒนาศีลธรรมที่ส่งผลต่อสถาบันครอบครัวไทยในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย

1.1 ด้านความขัดแย้ง โดยมีค่า  $t = 2.421$  หมายความว่า ด้านความขัดแย้ง มีผลต่อระดับแนวทางการพัฒนาศีลธรรมที่ส่งผลต่อสถาบันครอบครัวไทยในเขตกรุงเทพมหานคร และมีขนาดของอิทธิพลต่อกันเท่ากับ 2.421 หน่วย

1.2 ด้านความยากจน โดยมีค่า  $t = 1.503$  หมายความว่า ด้านความยากจนมีผลต่อระดับแนวทางการพัฒนาศีลธรรมที่ส่งผลต่อสถาบันครอบครัวไทยในเขตกรุงเทพมหานคร และมีขนาดของอิทธิพลต่อกันเท่ากับ 1.503 หน่วย

2. ด้านการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาศีลธรรมที่ส่งผลต่อสถาบันครอบครัว จากผลการศึกษาพบว่า ด้านการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาศีลธรรมที่ส่งผลต่อสถาบันครอบครัว ที่ส่งผลต่อระดับแนวทางการพัฒนาศีลธรรมที่ส่งผลต่อสถาบันครอบครัวไทยในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย

2.1 ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม โดยมีค่า  $t = 2.237$  หมายความว่า ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม มีผลต่อระดับแนวทางการพัฒนาศีลธรรมที่ส่งผลต่อสถาบันครอบครัวไทยในเขตกรุงเทพมหานคร และมีขนาดของอิทธิพลต่อกันเท่ากับ 2.237 หน่วย

2.2 ด้านการพัฒนาศักยภาพของครอบครัว โดยมีค่า  $t = 2.101$  หมายความว่า ด้านการพัฒนา ศักยภาพของครอบครัว มีผลต่อระดับแนวทางการพัฒนาศีลธรรมที่ส่งผลต่อสถาบันครอบครัวไทยในเขต กรุงเทพมหานคร และมีขนาดของอิทธิพลต่อกันเท่ากับ 2.101 หน่วย

2.3 ด้านการส่งเสริมความมั่นคงด้านการเงิน โดยมีค่า  $t = 1.896$  หมายความว่า ด้านการส่งเสริม ความมั่นคงด้านการเงิน มีผลต่อระดับแนวทางการพัฒนาศีลธรรมที่ส่งผลต่อสถาบันครอบครัวไทยในเขต กรุงเทพมหานคร และมีขนาดของอิทธิพลต่อกันเท่ากับ 1.896 หน่วย

### อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษา ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

#### วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและบริบทของแนวทางการพัฒนาศีลธรรมที่ส่งผลต่อ สถาบันครอบครัวไทยในเขตกรุงเทพมหานคร

นำหนักเฉลี่ยด้านสภาพปัญหาของแนวทางการพัฒนาศีลธรรมที่ส่งผลต่อสถาบันครอบครัวไทยทั้ง 3 ด้าน โดยด้านความขัดแย้ง และด้านความยากจน เป็นด้านที่มีน้ำหนักด้านเฉลี่ยสูงสุด 2 อันดับแรก ใน ขณะเดียวกัน ด้านความเหินห่าง มีน้ำหนักด้านเฉลี่ยต่ำที่สุด ซึ่งความขัดแย้งในสถาบันครอบครัวเป็นปัญหาที่ ควรได้รับการให้ความสำคัญและมีแนวทางในการแก้ไข สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระวรวงศ์ พระธิดา (2561) ได้ศึกษาเรื่อง วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวตามหลักพุทธธรรม พบว่า ปัจจุบันความ ขัดแย้งในสมาชิกครอบครัวมีลักษณะที่เริ่มมาจากความคิดเห็นที่ไม่ลงรอยกันด้วยการทะเลาะเบาะแว้งโต้เถียง กัน ของคนในครอบครัวระหว่างบิดามารดากับสามีภรรยา บิดามารดากับบุตรหลาน ซึ่งมีสาเหตุมาจาก 1) การ ดำรงชีวิต 2) การมีเสรีภาพ 3) การมีเอกลักษณ์ ฉะนั้น จึงบวกกับบริบทภายนอก ที่ซับซ้อนรวมทั้งความคิดที่ ไม่มีการสื่อสาร และที่สำคัญก็คือ มาจากจิตภายในมาจากความไม่รู้กับความ ต้องการในการดำเนินชีวิต โดย วิเคราะห์ในบทข้อที่เสนอกับบทที่ทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว ในพุทธธรรมนั้นมีหลักธรรมหลาย ข้อ ด้วยการส่งเสริมเพื่อให้ครอบครัวนั้นได้เกิดความมั่นคง แต่ในเรื่องนี้ผู้วิจัยได้ยกหลักสังคหวัตถุ 4 ด้วยบริบท อื่น ถ้าครอบครัวรู้จักการให้ทานแบ่งปันเสียสละ มีการพูดจา ด้วยการสื่อสารที่ดี ทำหน้าที่ในกิจประพฤตินให้ เป็นผลประโยชน์ร่วมกัน ด้วยการสร้างความสัมพันธ์ ที่มีความเมตตาต่อกัน ก็สามารถทำให้สมาชิกสร้างความ รัก ความอบอุ่นในครอบครัวให้มีความสุขได้ สรุป วิธีการแก้ไขด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 ในครอบครัว คือ สมาชิก ทุกคนรู้จักการแบ่งปันให้วัตถุสิ่งของ ด้วยการให้คำปรึกษาว่าให้ความรู้ได้และที่สำคัญคือให้อภัย ด้วย กระบวนการสื่อสารในการพูดจาที่ดี ที่มีในกิจกรรมทำคุณประโยชน์ร่วมกันด้วยจิตอาสาที่สามารถสร้างความ รักความผูกพันให้อบอุ่นในครอบครัวได้

## วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบวิเคราะห์สังเคราะห์แนวทางการพัฒนาศีลธรรมที่ส่งผลต่อสถาบันครอบครัวไทยในเขตกรุงเทพมหานคร

นำนักเฉลี่ยด้านการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาศีลธรรมที่ส่งผลต่อสถาบันครอบครัว 3 ด้าน โดยด้านการพัฒนาศักยภาพของครอบครัว และด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม เป็นด้านที่มีน้ำหนักด้านเฉลี่ยสูงสุด 2 อันดับแรก ด้านการส่งเสริมความมั่นคงด้านการเงิน มีน้ำหนักด้านเฉลี่ยต่ำที่สุด การพัฒนาศักยภาพของครอบครัวจึงเป็นสิ่งที่ได้รับการมุ่งเน้นเพื่อการพัฒนาสถาบันครอบครัว สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรรัตน์ วิชัย (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินผลโครงการการพัฒนาศักยภาพชมรมสายใยรักแห่งครอบครัวของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี พบว่า โครงการการพัฒนาศักยภาพชมรมสายใยรักแห่งครอบครัวของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี มีความสอดคล้องและเหมาะสมอยู่ในระดับดีมากในทุกด้านโดยเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ปัจจัยด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม (Context) เป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือปัจจัยด้านผลผลิต (Product) ปัจจัยด้านกระบวนการปฏิบัติงาน (Process) และอันดับสุดท้ายคือด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ซึ่งมีข้อเสนอแนะในแต่ละด้านดังนี้ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม (Context) สมาชิกชมรมสายใยรักแห่งครอบครัวจังหวัดจันทบุรี มีความต้องการให้มีการแจ้งวัตถุประสงค์ของโครงการการพัฒนาศักยภาพชมรมสายใยรักแห่งครอบครัวขององค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรีให้ชัดเจน เพื่อดึงดูดสมาชิกชมรมสายใยรักแห่งครอบครัวจังหวัดจันทบุรี และประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) หน่วยงานที่รับผิดชอบมีการวางแผนการพัฒนาทั้งในระยะสั้นและระยะยาวและจัดทำแผนปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ด้านกระบวนการปฏิบัติงาน (Process) หน่วยงานที่รับผิดชอบควรมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และผลการดำเนินงาน และควรมีการประชาสัมพันธ์โครงการทั้งภายในและภายนอกองค์กร โดยเฉพาะประชาชนได้รับประโยชน์จากโครงการ เพื่อให้ความร่วมมือในการดำเนินโครงการให้ประสบความสำเร็จ ด้านผลผลิต (Product) ควรมุ่งเน้นให้มีการพัฒนาศักยภาพสมาชิกชมรมสายใยรักแห่งครอบครัวจังหวัดจันทบุรี อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถช่วยเหลือและสนับสนุนให้หญิงตั้งครรภ์ในชุมชนมาฝากครรภ์ก่อนอายุครรภ์ 12 สัปดาห์ รวมทั้งให้ความรู้แก่หญิงตั้งครรภ์และหลังคลอด

## วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาศีลธรรมที่ส่งผลต่อสถาบันครอบครัวไทยในเขตกรุงเทพมหานคร

ระดับแนวทางการพัฒนาศีลธรรมที่ส่งผลต่อสถาบันครอบครัวไทยในเขตกรุงเทพมหานคร มีน้ำหนักเฉลี่ยทั้ง 5 ด้าน โดยความสามัคคี น้ำหนักเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ความเข้าใจ คุณธรรม และความรู้ ส่วนการสนับสนุนมีน้ำหนักเฉลี่ยต่ำที่สุด ความสามัคคีและความเข้าใจจึงเป็นสิ่งที่ช่วยเสริมสร้างศีลธรรม รวมไปถึง

ความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาเผื่อน กิตติโสภโณ และคณะ (2565) ได้ศึกษาเรื่อง โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของครอบครัวเข้มแข็งในสังคมไทย พบว่า 1) โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของครอบครัวเข้มแข็งในสังคมไทยได้รับอิทธิพลโดยตรงโดยตรงจากฆราวาสธรรม 4 และการทำหน้าที่ของครอบครัว และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากฆราวาสธรรมผ่านการทำหน้าที่ของครอบครัว และความผาสุกทางจิตวิญญาณ นั่นคือ ครอบครัวจะเข้มแข็งได้สมาชิกในครอบครัวต้องปฏิบัติตามหลักฆราวาสธรรม 4 อันได้แก่ การที่สมาชิกในครอบครัวมีความซื่อสัตย์จริงใจต่อกัน (สัจจะ) มีความข่มใจไม่ใช้อารมณ์กระทบกระทั่งกัน (ทมะ) มีความอดทนต่อความยากลำบากที่เกิดขึ้นร่วมกัน (ขันติ) และมีความเสียสละแบ่งปันสุขทุกข์ร่วมกัน (จาคะ) นอกจากการปฏิบัติตามหลักฆราวาสธรรมแล้ว ครอบครัวที่เข้มแข็งจะเกิดขึ้นได้โดยอาศัยการทำหน้าที่ของครอบครัว คือ สมาชิกในครอบครัวมีความรู้สึกผูกพันกัน มีความสามัคคีกัน มีความสามารถในการสื่อสารเชิงบวก มีความสามารถในการปฏิบัติตามบทบาทในครอบครัวของตนและมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาาร่วมกันหากเกิดปัญหาขึ้นในครอบครัว นอกจากนี้ ผลการวิจัย ยังบ่งชี้การปฏิบัติตามหลักฆราวาสธรรม ช่วยให้สมาชิกเกิดความผาสุกทางจิตวิญญาณและการทำหน้าที่ของครอบครัวซึ่งจะส่งผลให้เกิดครอบครัวเข้มแข็งตามมาในที่สุด และ 2) โมเดลเชิงสาเหตุของครอบครัวเข้มแข็งในสังคมไทย มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

## ข้อเสนอแนะในการวิจัย

### ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) ควรมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ และประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามแนวทางการพัฒนาศีลธรรมที่ส่งผลต่อสถาบันครอบครัวไทยในเขตกรุงเทพมหานครของชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในปัจจุบันว่ามีมากน้อยเพียงใด รวมไปถึงมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อทราบความสอดคล้อง และเหมาะสมในการปรับปรุงแนวทางให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

2) ควรมีการพัฒนาการสื่อสาร การรณรงค์เพื่อส่งเสริมการรับรู้แนวทางการพัฒนาศีลธรรมของสถาบันครอบครัวไทยในเขตกรุงเทพมหานครให้ทันสมัยและสอดคล้องต่ยุคสมัยที่เปลี่ยนไปเพื่อให้สามารถส่งเสริมการรับรู้ การเข้าถึง รวมไปถึงการมีส่วนร่วมของสถาบันครอบครัว

### ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในครั้งต่อไป

สำหรับการศึกษาวิจัยในภายภาคหน้า ผู้ที่สนใจควรประยุกต์ใช้การเก็บข้อมูลที่ลงลึกถึงรายละเอียดจากการสัมภาษณ์สมาชิกครอบครัวในฝ่ายต่างๆ เพื่อศึกษาวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและ

บริบททั่วไปของครอบครัวที่เป็นข้อมูลเชิงลึกที่สามารถนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาการพัฒนาศีลธรรมของสถาบันครอบครัวไทยในเขตกรุงเทพมหานคร ได้อย่างเป็นรูปธรรม และดีมากยิ่งขึ้นต่อไป

### เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา.(2560). การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Window (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด สามลดา
- จิราพร ชมพิกุล, ปราณี สุทธิสุนทร, เกรียงศักดิ์ ชื้อเลื่อม, ดุชนิ ดามี (2552). รายงานการวิจัย (ฉบับสมบูรณ์) สัมพันธภาพในครอบครัวไทย. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชัยชาญ ศรีหาหนู. (2562). ป่อเกิดและความสำคัญของศีลธรรมต่อมนุษย์และสังคม. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส. นครปฐม, 35.
- ธศรัชชาพัฒน์ ยุกตานนท์. (2562). พุทธจริยศาสตร์: ทางเลือกของการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชั่น. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร. 6(ฉบับพิเศษ). 624-634.
- ธศรัชชาพัฒน์ ยุกตานนท์. (2565). กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทโดยพุทธสันติวิธี ของศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง. ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระไพศาล วิสาโล. (2549). การเสริมสร้างพลังทางศีลธรรมในสังคมไทย. สืบค้นจาก <https://www.visalo.org/article/budKarnsermsang.htm>
- พระมหาเผื่อน กิตติโสภโณ และคณะ. (2565). โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของครอบครัวเข้มแข็งในสังคมไทย. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 10(1), 351-364.
- พระวรวรรษ ธรรมทินโน. (2561). วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวตามหลักพุทธธรรม. วิทยานิพนธ์. พุทธศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ภาสิต ศิริเทศ. (2563). ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับครอบครัว. เอกสารประกอบการสอนสาขาสาธารณสุขศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- เมธิรา ไกรนที,วันชัย ธรรมสังการ และอุทิศ สังขรัตน์. (2563). ครอบครัว: สถาบัน หลักทางสังคมกับบทบาทการพัฒนามนุษย์แบบองค์รวม. วารสารปาริชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 33(1). 1 – 16.
- สสช สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2565). สถิติประชากรศาสตร์ ประชากรและเคหะ. สืบค้นเมื่อ 17 พฤษภาคม 2564 จาก <http://statbbi.nso.go.th/staticreport/page/sector/th/01.aspx>
- สุรียรัตน์ วิชัย. (2555). การประเมินผลโครงการการพัฒนาศักยภาพชมรมสายใยรักแห่งครอบครัวขององค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.

หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน. (2546). ศีลธรรมสำหรับครอบครัว. สืบค้นจาก

[https://luangta.com/thamma/thamma\\_talk\\_text.php?ID=1980&CatID=2](https://luangta.com/thamma/thamma_talk_text.php?ID=1980&CatID=2).

อนันต์ อยู่คำ. (2563). ภาพยนตร์แอนิเมชันสามมิติเพื่อส่งเสริมสัมพันธภาพของสถาบันครอบครัว. วิทยานิพนธ์  
บัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาคอมพิวเตอร์อาร์ต คณะดิจิทัลอาร์ต มหาวิทยาลัยรังสิต.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3<sup>rd</sup>Ed. New York: Harper and Row Publications.